

Αλέξανδρος Μιχαήλ
Παναγιώτα Παπαδημητρίου
Μαίρη Χατζή

εικονογράφηση: Δωροθέα Λούκρη

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

για το Δημοτικό Σχολείο

Τεύχος Β' (για την Δ', Ε' και Στ' τάξη)

Εκπαιδευτικά Βιβλία Εκδόσεις Γράφημα

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

Αλέξανδρος Μιχαήλ
Παναγιώτα Παπαδημητρίου
Μαίρη Χατζή

1η έκδοση: Θεσσαλονίκη, Νοέμβριος 2018

ISBN: 978-618-5271-65-7

ISBN σετ: 978-618-5271-49-7

Εικονογράφηση: Δωροθέα Λούκη

Copyright ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΡΑΦΗΜΑ

ΣΤΡ. ΕΞΑΔΑΚΤΥΛΟΥ 5, 546 35 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Τηλ./Fax: 2310.248272, e-mail: grafima@grafima.com.gr

www.grafima.gr

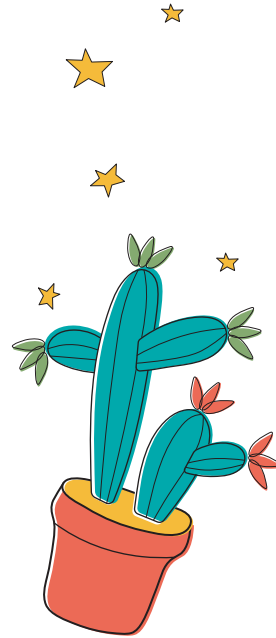
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΡΑΦΗΜΑ

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η ολική ή μερική αναπαραγωγή του παρόντος έργου με οποιοδήποτε μέσο ή τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό και ηχογράφησης, ή όπως αλλιώς, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

« Βλέποντας την ανάγκη για δημιουργία και παραγωγή γραπτού λόγου να γίνεται καθημερινά πιο ισχυρή στο σχολικό πλαίσιο και έχοντας να αντιμετωπίσουμε ένα αντίστοιχο κενό στα Αναλυτικά Προγράμματα, οδηγηθήκαμε στη δημιουργία ενός έργου προσιτού στον εκπαιδευτικό και στον μαθητή, με ιδέες πρωτότυπες και διασκεδαστικές, με εικόνες χαρούμενες και χρωματιστές, που θα καλύψει το κενό αυτό γεμίζοντας την τάξη μας με χαρά, σκέψη, καινοτομία και οδηγώντας τα παιδιά στο μονοπάτι της δημιουργικής γραφής. Πέρα από τις έτοιμες δραστηριότητες, τα παιδιά καλούνται να δημιουργήσουν δικές τους, ενώ στο τέλος του βιβλίου ο κάθε μικρός συγγραφέας εκφράζει τη γνώμη του για τα οφέλη που αποκόμισε από την καθεμία. Ευχόμαστε οι εκπαιδευτικοί να βρουν σε αυτόν τον οδηγό έναν πολύτιμο βοηθό στο εκπαιδευτικό τους έργο και οι μαθητές ένα διασκεδαστικό απόθεμα ιδεών και ευκαιριών για δημιουργία.»

Η συγγραφική ομάδα ●

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

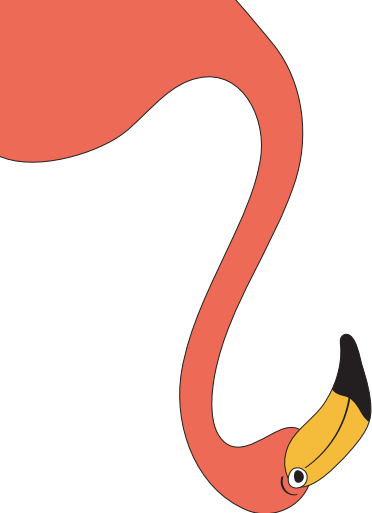
ΣΤΗ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ

“ Η Δημιουργική Γραφή συνδέεται με τη διδασκαλία της λογοτεχνικής γραφής και έχει ως στόχο να κατακτήσουν οι μαθητές συγγραφικές (λογοτεχνικές) δεξιότητες. Πιο συγκεκριμένα, η Δημιουργική Γραφή αποτελείται από ένα σύνολο τεχνικών και κανόνων που αναπτύσσουν τη δημιουργική έκφραση και γραφή του μαθητή.

Ως διδακτικό αντικείμενο δεν επιδιώκει σε καμία περίπτωση την ανεύρεση συγγραφικών ταλέντων. Στο χώρο της εκπαίδευσης αποτελεί ελεύθερη έκφραση της προσωπικότητας του κάθε παιδιού, το οποίο με τη χρήση του γραπτού και προφορικού λόγου μπορεί να απελευθερώνεται, να εκφράζει συναισθήματα, σκέψεις, εντυπώσεις, να ενεργοποιεί τη δημιουργική του διάθεση και να παράγει ένα κείμενο αναζητώντας τα δικά του προσωπικά μονοπάτια γραφής και έκφρασης. Οι μαθητές πειραματίζονται σε ποικίλα λογοτεχνικά είδη, χωρίς να έχουν το φόβο σωστού ή λάθους και δεν αντιμετωπίζουν πλέον τη γραφή ως μια διαδικασία μοναχική, βασανιστική και προσωπική.

Αντίθετα, αναπτύσσουν διάφορες στρατηγικές επίλυσης προβλημάτων, ελέγχουν την δράση τους και αναστοχάζονται. Επίσης, αξιοποιούν δεξιότητες και λειτουργίες που συναντώνται και στο παιχνίδι, όπως είναι η αίσθηση της περιπέτειας, του πειραματισμού και της εναλλαγής ρόλων, με αποτέλεσμα να ενθαρρύνεται η παραγωγή λόγου με τρόπο παιγνιώδη και απαλλαγμένο από ανστηρά μαθησιακά και αξιολογικά πλαίσια.

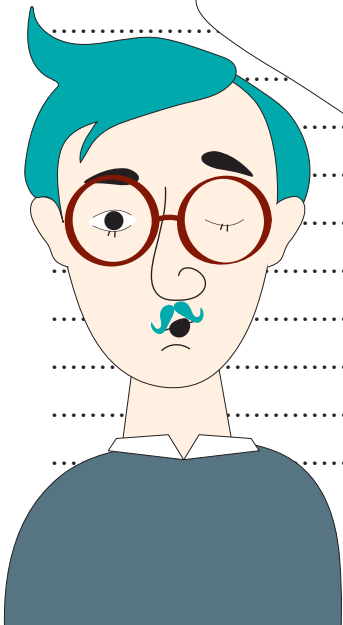
Ταυτόχρονα, η Δημιουργική Γραφή παρέχει την ευκαιρία καλλιτεχνικής έκφρασης, εξοικειώνοντας τους μαθητές με τους τρόπους και τις τεχνικές της λογοτεχνικής γραφής και όχι με την αυστηρή αντιμετώπιση της διδακτέας ύλης. Επιπλέον, μέσα από τη συγγραφή και την ανάγνωση των διαφόρων κειμένων στην ομάδα των μαθητών, βελτιώνεται η συνεργασία μεταξύ τους, μειώνεται ο κοινωνικός αποκλεισμός ή ακόμα και η περιθωριοποίηση κάποιων παιδιών, δηλαδή πετυχαίνεται η επικοινωνία, η ένταξη και η αποδοχή από και προς την ομάδα.

Τέλος, η Δημιουργική Γραφή καλλιεργεί πολύπλευρα το παιδί αυξάνοντας την αυτοπεποίθησή του, δρώντας παράλληλα ως υποστήριξη και σε άλλα γνωστικά αντικείμενα, βελτιώνοντας έτσι τη γνωστική, διανοητική και συναισθηματική εξέλιξή του.

Είσαι Υπουργός Παιδείας και ανακοινώνεις στον λαό τρεις νέες αποφάσεις που πήρες για το Δημοτικό Σχολείο. Ποιες είναι αυτές; Γιατί πιστεύεις ότι θα βοηθήσουν στην καλύτερη λειτουργία του σχολείου ;

A series of horizontal dotted lines for writing, with a large empty speech bubble shape on the right side.

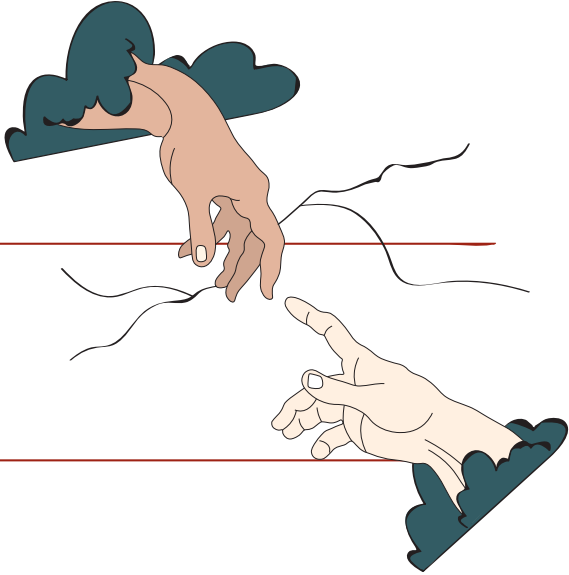
Συζητάς με τον καλύτερό σου φίλο σε ένα διάλειμμα του σχολείου. Τι μπορεί να λέτε; Γράψε έναν διάλογο ●

33

Αν ήσουν Θεός για μια εβδομάδα, τι θα έκανες για να αλλάξεις τον κόσμο; Γράψε έξι ιδέες σου, μία για κάθε ημέρα.

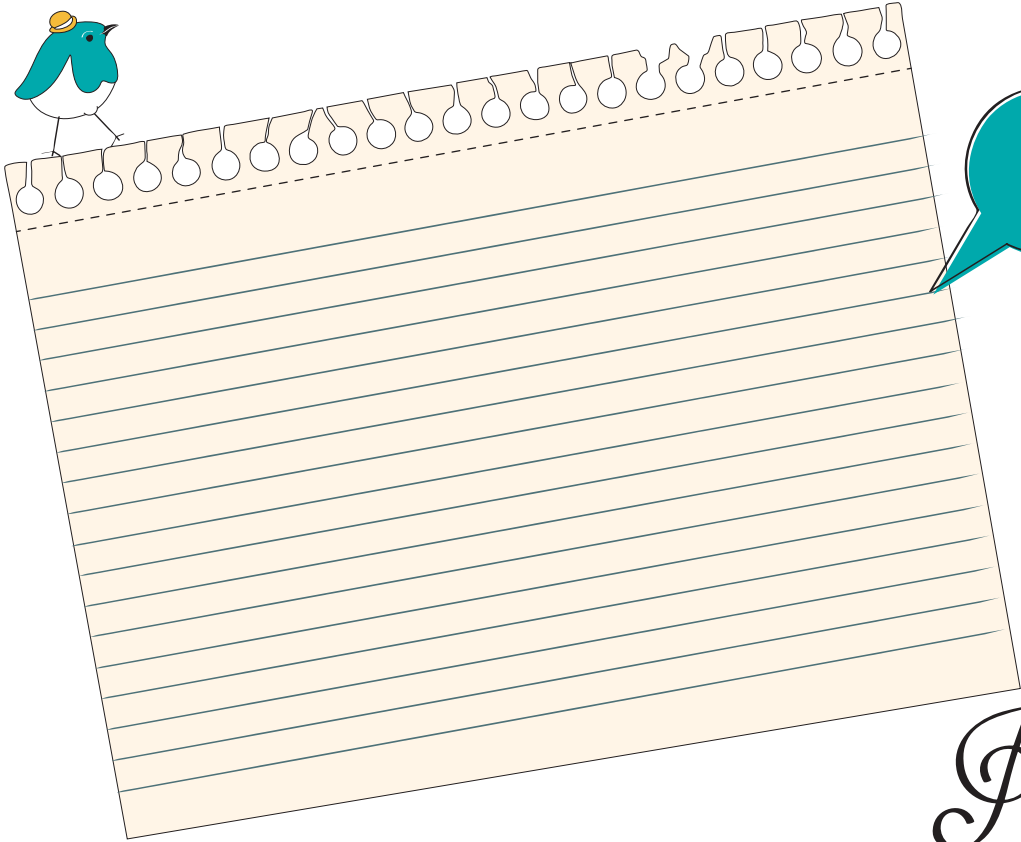
Η Κυριακή είναι μέρα ξεκούρασης !

ΔΕΥΤΕΡΑ	
ΤΡΙΤΗ	
ΤΕΤΑΡΤΗ	
ΠΕΜΠΤΗ	
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	
ΣΑΒΒΑΤΟ	

40

Ένα τραγούδι - μια ιστορία. Γράφω τους στίχους του ρεφραίν ενός αγαπημένου μου τραγουδιού. Σε μια παράγραφο γράφω ένα φανταστικό περιστατικό που να σχετίζεται με τους στίχους ●

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

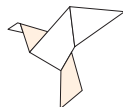
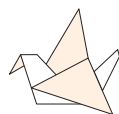
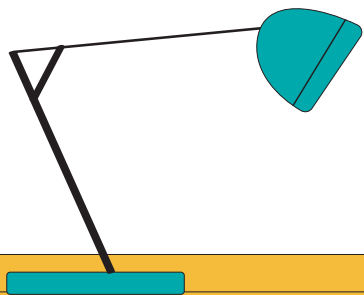
.....

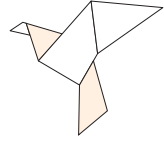
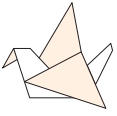
.....

«Το λακωνίζειν ἐστὶ φιλοσοφείν». Μπορείς να γράψεις μια μικρή ιστορία με ΑΚΡΙΒΩΣ 222 λέξεις; Ούτε μία παραπάνω ή παρακάτω !

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

A series of horizontal dotted lines for handwriting practice, spanning the width of the page.

Ελληνόγλωσση

Καλογήρου, Τ. (2004). «Lector Ludens: η ανάγνωση ως παιχνίδι / παιχνίδια της ανάγνωσης». Η Λογοτεχνία σήμερα. Ύψεις, αναθεωρήσεις, προοπτικές, 128-133. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Καραγιάννης, Σ. (2010). «Η Δημιουργική Γραφή ως καινοτόμος δράση στο σχολείο: Ημερίδα «Καινοτομίες και κριτική σκέψη: αναζητώντας πρακτικές για τη σχολική τάξη», ΥΠ.Δ.Β.Μ.Θ.-Ελληνοαμερικανικών Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κολλέγιο Αθηνών Κολλέγιο Ψυχικού. www.scribd.com/doc

Κωτόπουλος, Τ. (2013). «Φιλαναγνωσία και Δημιουργική Γραφή». Στο Α. Κατσίκη Γκίβαλου - Δ. Πολίτης (Επ. Εκδ.) Καλλιεργώντας τη Φιλαναγνωσία. Πραγματικότητες και προοπτικές (σσ. 113-125). Αθήνα: Διάδραση.

Κωτόπουλος, Τ., Βακάλη, Π., Ζωγράφου, Μ. (2013). Η δημιουργική γραφή στο νηπιαγωγείο. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.

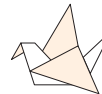
Καρακίτσιος, Α. (2012). «Δημιουργική Γραφή: μια άλλη προσέγγιση της λογοτεχνίας ή η επιστροφή της Ρητορικής;» Ανάκληση στις 23 Σεπτεμβρίου από http://keimena.ece.uth.gr/main/index.php?view=article&catid=59%3Atefxos15&id=256%3A15-karakitsios&option=com_content&Itemid=95

Πασσιά Α., Μανδηλαράς Φ. (2000). Εργαστήριο δημιουργικής γραφής για παιδιά. Αθήνα : Πατάκη.

Φιλιππούλου, Ε. (2013). Η Δημιουργική Γραφή στην Ελλάδα. (Ανέκδοτη Πτυχιακή Εργασία). Φλώρινα: Παιδαγωγική Σχολή, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας.

Ξενόγλωσση

Brown, D. (1997). Principles of art Therapies. Thorntons.

Dawson, P. (2005). Creative Writing and the New Humanities. London and New York: Routledge.

Earnshaw, S. (2007). The Handbook of Creative Writing. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Freud, S. (1976). Introduction a la Psychanalyse. Paris: Petite Bibliotheque Payot.

Περίτρανη απόδειξη ότι το μήλο πέφτει πάντα κάτω από τη μηλιά, η Γιώτα Παπαδημητρίου, κόρη εκπαιδευτικών, είναι από το 2001 δασκάλα στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και περήφανη μητέρα του Θοδωρή, φοιτητή της φιλοσοφικής. Το Μεσολόγγι και το Μεσιανό των Γιαννιτσών διεκδικούν με σθένος την καταγωγή της, η οποία όμως μοιράζεται ανάμεσα στα δύο. Οι Μεταπτυχιακές και Διδακτορικές Σπουδές της είναι στον τομέα της Γλωσσολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Η μεγάλη της αγάπη στην ελληνική γλώσσα έφερε την εξειδίκευση στη Διδα-

σκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας σε αλλόγλωσσους μαθητές και τον ρόλο της ως εξωτερική συνεργάτιδα του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας. Έχει επιλεχθεί ως κριτής και εισηγήτρια σε επιστημονικά συνέδρια, ενώ άρθρα της έχουν δημοσιευτεί σε αντίστοιχα περιοδικά. Στον ελεύθερό της χρόνο ασχολείται με την ανάγνωση λογοτεχνικών βιβλίων και, ως “χρόνια πάσχουσα” από το μικρόβιο της συγγραφής, απολαμβάνει να καταπιάνεται με τη δημιουργία δικών της βιβλίων.

Άλλα βιβλία της συγγραφέως:

- // “Ταξίδι στη Γλώσσα” για τη Β΄ Δημοτικού, Γράμμα, 2009
- // “Στρατηγικές για μια αποτελεσματική ακαδημαϊκή διάλεξη-Ερευνητικά αποτελέσματα”, Γράμμα, 2011
- // “Δέκα ποιήματα για τον πατέρα μου”, 2015
- // “Η ταξιδιάρικη λεμονιά”, 3ο Π.Π.Σ. Ευόσμου, 2015
- // “Νέα πρότυπα για το ανδρικό φύλο μέσα από παιδικά λογοτεχνικά βιβλία: Εφαρμογή του προγράμματος σε δημοτικά σχολεία” (Συλλογικό έργο), Γράφημα, Οκτώβριος 2015
- // “Εγχειρίδιο Παραγωγής Γραπτού Λόγου στο Δημοτικό”, upublish, 2016
- // “Ένα ταξίδι αγάπης”, upublish, 2017
- // “Διδακτικά σενάρια για το μάθημα των Θρησκευτικών” (Συλλογικό έργο), upublish, 2017
- // “Διδακτικά σενάρια με θέμα τα βότανα και τα αρωματικά φυτά” (Συλλογικό έργο), upublish, 2017
- // “Δραστηριότητες Δημιουργικής Γραφής, τεύχος Α΄” (Συλλογικό έργο), Γράφημα, Ιούνιος 2018
- // “Γραμματική και Παραγωγή του Λόγου για όλες τις τάξεις του Δημοτικού” (Συλλογικό έργο), Γράφημα, Σεπτέμβριος 2018

Ονομάζεται Αλέξανδρος Μιχαήλ (το πρώτο όνομα, το δεύτερο επίθετο) και σε περιστάσεις παρουσίασης του εαυτού του συνηθίζει να μιλάει στο γ' ενικό, αν και του φαίνεται αστείο. Οι φίλοι του τον έχουν συνδέσει με τον κινηματογράφο, το θέατρο, τη φωτογραφία, το σκίτσο και τους στίχους. Ο ίδιος αρέσκεται να φλερτάρει με διάφορες μορφές τέχνης, με λιγότερη ή περισσότερη ανταπόκριση από μέρους τους. Έκανε το «αγροτικό» του ως δάσκαλος σε ποικίλους τόπους ανά την Ελλάδα, καταλήγοντας τα τελευταία χρόνια στην αγκαλιά της μεγάλης του αγαπημένης, που, αν και Νύμφη του Θερμαϊκού, του έκανε πάντα τα γλυκά μάτια. Η επαφή του με την έννοια της πολυπολιτισμικότητας

οδήγησε στην Εξειδίκευσή του στη Διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας και στη Μεταπτυχιακή του Εργασία πάνω στη Διαπολιτισμική Διαχείριση της Ετερότητας μέσω Λογοτεχνίας και Κινηματογραφικής Πολυτροπικότητας. Με συμμετοχές σε εκπαιδευτικά συνέδρια και στη συγγραφή βιβλίων, εμπειρία ως ραδιοφωνικός παραγωγός και ως κειμενογράφος σε διαδικτυακούς τόπους και με σπουδές στο Τμήμα Κινηματογράφου του Α.Π.Θ., το σενάριο της ζωής του είναι γεμάτο δημιουργικά projects, νέες ιδέες, σταθερές αξίες και ξένοιαστες αποδράσεις!

Άλλα βιβλία του συγγραφέα:

- // “Διδακτικά σενάρια για το μάθημα των Θρησκευτικών” (Συλλογικό έργο), upublish, 2017
- // “Διδακτικά σενάρια με θέμα τα βότανα και τα αρωματικά φυτά” (Συλλογικό έργο), upublish, 2017
- // “Δραστηριότητες Δημιουργικής Γραφής, τεύχος Α’” (Συλλογικό έργο), Γράφημα, Ιούνιος 2018
- // “Γραμματική και Παραγωγή του Λόγου για όλες τις τάξεις του Δημοτικού” (Συλλογικό έργο), Γράφημα, Σεπτέμβριος 2018

Αν κάποιες λέξεις μπορούν να χαρακτηρίσουν τη Μαίρη Χατζή, αυτές είναι η “δημιουργία” και το “χαμόγελο”. Και τις δύο κατάφερε να τις βρει στο επάγγελμα που από μικρή ονειρευόταν να κάνει. Δασκάλα με πάνω από δέκα χρόνια εμπειρίας, έχει υπηρετήσει σε σχολεία που της έδωσαν την ευκαιρία να έρθει σε επαφή με πολλές και διαφορετικές κουλτούρες, εμπειρία που αξιοποιεί στην καθημερινή της επαφή με τους μαθητές και τις μαθήτριές της. Με μεταπτυχιακό δίπλωμα στην Ειδική Αγωγή από το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας Κύπρου και με άρθρα και εργασίες δημοσιευμένα σε επιστημονικά συνέδρια συνεχίζει να τροφοδοτεί το ανήσυχο πνεύμα της και να προσκαλεί μικρά και μεγαλύτερα παιδιά σε δημιουργικές δράσεις. Τα τελευταία χρόνια, μαζί με την αδελφή της, Νάνσυ, ασχολούνται εντατικά με το ανέβασμα παραστάσεων θεάτρου σκιών, δίνοντας φως, μαγεία και ζωντάνια σε ιστορίες και προσφέροντας αφορμές για προβληματισμό, χαμόγελα και παραμυθένια όνειρα.

Άλλα βιβλία της συγγραφέως:

// “Διδακτικά σενάρια για το μάθημα των Θρησκευτικών” (Συλλογικό έργο),
urpublish, 2017

// “Δραστηριότητες Δημιουργικής Γραφής, τεύχος Α’” (Συλλογικό έργο), Γράφημα,
Ιούνιος 2018

Η Δωροθέα Λούκρη γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Φλώρινα αλλά ζει εδώ και χρόνια στη Θεσσαλονίκη. Έχει σπουδάσει Αρχιτεκτονική στη Πολυτεχνική Σχολή του Α.Π.Θ. Η αγάπη της όμως για το βιβλίο και την τέχνη σε συνδυασμό με το θαυμασμό για την παιδική φαντασία και δημιουργικότητα, την ώθησαν σε μια αλλαγή πορείας και κάπως έτσι προέκυψε η ενασχόληση με την εικονογράφηση παιδικών βιβλίων. Πιστεύοντας στη σημασία της εικόνας όχι απλώς ως διακοσμητικό στοιχείο αλλά ως δομικό συστατικό της ίδιας της ιστορίας, ελπίζει με τη δουλειά της να συμβάλλει στην οικοδόμηση μιας πιο ενεργητικής και πολυδιαστατης σχέσης ανάμεσα στο παιδί /αναγνώστη και το βιβλίο.

Κυκλοφορούν επίσης σε εικονογράφηση της ίδιας, από τις εκδόσεις «Γράφημα»:

// “Το Κουμπί”, εικονοβιβλίο

// “Με το άλφα με το βήτα, φτιάχνουμε την άλφαβήτα”, βιβλίο προγραφικών ασκήσεων

// “Ο Δικαιωματούλης”, παραμύθι

// “Ο Ιρά στην μαγική χώρα των αριθμών”, παραμύθι - εκπαιδευτικό βιβλίο

// “Θα μου χάριζες τα μαλλιά σου;”, παραμύθι

// “Η γη μας έχει πυρετό, μια περιπέτεια της ομάδας ATLAS”, παραμύθι (σειρά)

// “Δραστηριότητες Δημιουργικής Γραφής, τεύχος Α’”, εκπαιδευτικό βιβλίο

// “Ποιος χτυπούσε το τζάμι την Πρωτοχρονιά”, παραμύθι